

Ministarstvo
finansija

Br: 05-02-040/26-17176/2

Podgorica, 08.05.2026.godine

Za: MINISTARSTVO ENERGETIKE I RUDARSTVA, Rimski trg 46

gospodinu, mr Admiru Šahmanoviću, ministru

Veza: Vaš akt broj: 01-302/26-1804/5 od 07.05.2026. godine

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o dopunama Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, sa Izvještajem o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa (RIA)

MIŠLJENJE

Ministarstvu finansija obratili ste se zahtjevom kojim se traži mišljenje na Predlog zakona o dopunama Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora.

Predlog zakona o dopunama Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora donosi se radi usklađivanja zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom EU i ispunjavanja završnih mjerila za zatvaranje Poglavlja 15 – Energetika. Njime se pojednostavljuju i ubrzavaju postupci razvoja projekata iz obnovljivih izvora energije, uvodi institut prevladavajućeg javnog interesa, preciziraju novi pojmovi i uspostavlja digitalna platforma za koordinaciju postupaka. Ovim rješenjem obezbjeđuje se pravna predvidljivost, efikasnost administracije i sistemski pristup planiranju, što predstavlja ključni korak u procesu evropskih integracija i zelenoj tranziciji.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u Predlog zakona i Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa utvrđeno je da za implementaciju istog nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Države.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni Predlog zakona o dopunama Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora.

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Novica Vuković

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O KORIŠĆENJU ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA**

Član 1

U Zakonu o korišćenju energije iz obnovljivih izvora* („Službeni list CG“, broj 82/24) poslije člana 8 dodaje se novi član koji glasi:

„Javni objekti – vodeća uloga u korišćenju obnovljivih izvora energije

Član 8a

Državni organi, organi državne uprave, organi uprave, državni fondovi, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta Crne Gore, odnosno organi jedinice lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javne ustanove i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave dužni su da obezbijede da objekti za potrebe organa državne uprave i organizacija, organa i organizacija jedinica lokalne samouprave i organizacija koje obavljaju javnu službu, koji posluju sredstvima u državnoj svojini, kao i drugi objekti u državnoj svojini (u daljem tekstu: javni objekti) imaju vodeću ulogu u pogledu korišćenja energije iz obnovljivih izvora.

Udio energije iz obnovljivih izvora u javnim objektima mora da bude veći od minimalnog udjela propisanog za druge zgrade.

Prilikom izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih javnih objekata obavezno se razmatra i, kada je to tehnički, ekonomski i funkcionalno izvodljivo, primjenjuje:

- proizvodnja energije iz obnovljivih izvora na objektu ili u njegovoj neposrednoj blizini;

- korišćenje obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje;

- sistemi za skladištenje energije.

Posebne mjere i ciljeve za povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora u javnim objektima, u okviru Nacionalnog energetskog i klimatskog plana utvrđuje Vlada.

Bliže uslove, način primjene i praćenje ispunjenosti obaveza iz st. 1, 2 i 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Član 2

Poslije člana 11 dodaje se sedam novih članova koji glase:

„Kordinisano kartiranje područja za razvoj obnovljivih izvora energije

Član 11a

Radi utvrđivanja doprinosa Crne Gore ciljevima učešća energije iz obnovljivih izvora i planiranja njihovog razvoja, organ državne uprave nadležan za prostorno planiranje sprovodi kordinisano kartiranje teritorije Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuje sistem uređenja prostora.

Kartiranjem iz stava 1 ovog člana identifikuju se:

- potencijali za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora;

- raspoložive površine na kopnu, podzemlju, moru i unutrašnjim vodama;

- područja pogodna za izgradnju postrojenja za obnovljive izvore energije;

- područja za prateću infrastrukturu, uključujući elektroenergetsku mrežu i sisteme skladištenja energije.

Kartiranje se sprovodi korišćenjem prostornih podataka, geografskih informacionih sistema i drugih digitalnih alata.

Kartiranje se može zasnivati na postojećim planskim dokumentima, uključujući prostorne planove i planove područja mora, kao i drugim relevantnim dokumentima.

Rezultati kartiranja koriste se kao osnova za izradu planskih dokumenata i određivanje područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije.

Kartiranje se periodično preispituje i, po potrebi, ažurira, naročito u okviru ažuriranja Nacionalnog energetskeg i klimatskog plana.

Metodologiju koordinisanog kartiranja propisuje organ državne uprave nadležan za prostorno planiranje.

Područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije

Član 11b

Područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije određuju se planskim dokumentima, na osnovu rezultata kartiranja iz člana 11a ovog zakona, kao podskup područja identifikovanih tim kartiranjem.

Područja iz stava 1 ovog člana određuju se u obimu koji je dovoljan za ostvarivanje ciljeva učešća energije iz obnovljivih izvora utvrđenih ovim zakonom i Nacionalnim energetskeg i klimatskog planom.

Planski dokumenti sadrže i mjere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu, u skladu sa propisima kojima se uređuje strateška procjena uticaja na životnu sredinu.

Mjere iz stava 2 ovog člana uzimaju se u obzir u postupcima izdavanja dozvola i procjene uticaja na životnu sredinu.

Za projekte u područjima iz stava 1 ovog člana primjenjuju se postupci u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata, zakonom kojim se uređuje procjena uticaja na životnu sredinu i drugim posebnim propisima.

Ako je projekat usklađen sa pravilima i mjerama ublažavanja utvrđenim planskim dokumentom za područje za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, smatra se da je projekat u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zaštita životne sredine, prirode i voda.

Podsticanje korišćenja obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje

Član 11c

Radi povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja, Ministarstvo i drugi nadležni organi preduzimaju mjere za podsticanje primjene sistema i opreme koji koriste obnovljive izvore energije.

Mjere iz stava 1 ovog člana obuhvataju naročito:

- podsticaje za ugradnju sistema obnovljivih izvora energije u zgradama;
- razvoj i unapređenje sistema daljinskog grijanja i hlađenja zasnovanih na obnovljivim izvorima energije;
- podsticanje korišćenja toplotnih pumpi, solarnih termalnih sistema i drugih tehnologija;
- informisanje i edukaciju korisnika energije;
- podršku inovativnim i visokoefikasnim tehnologijama.

Mjere iz stava 1 ovog člana sprovode se u skladu sa Nacionalnim energetskeg i klimatskog planom i drugim strateškim dokumentima.

Ministarstvo i drugi nadležni organi mogu propisati posebne programe i finansijske mehanizme za podsticanje korišćenja obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje.

Odlučivanje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu za projekte obnovljivih izvora energije u područjima za ubrzani razvoj

Član 11d

Za projekte proizvodnje energije iz obnovljivih izvora koji se realizuju u područjima za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije sprovodi se postupak odlučivanja o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje procjena uticaja na životnu sredinu.

Postupak iz stava 1 ovog člana okončava se u roku od 45 dana od dana podnošenja potpune dokumentacije potrebne za taj postupak.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, postupak se okončava u roku od 30 dana za:

- projekte proizvodnje energije iz obnovljivih izvora instalisane snage do 150 kW;

- projekte modernizacije postojećih postrojenja bez značajnog povećanja uticaja na životnu sredinu.

Prilikom odlučivanja u postupku iz stava 1 ovog člana, organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine uzima u obzir mjere za ublažavanje uticaja na životnu sredinu utvrđene planskim dokumentima za područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije.

Postupak iz stava 1 ovog člana sprovodi se radi utvrđivanja da li projekat može da izazove značajne nepredviđene negativne uticaje, uzimajući u obzir osjetljivost područja i mjere ublažavanja utvrđene planskim dokumentom.

Projekti iz stava 1 ovog člana ne podliježu ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu, ako su usklađeni sa mjerama ublažavanja uticaja utvrđenim planskim dokumentom i ako se u postupku iz stava 1 ovog člana utvrdi da projekat neće imati značajne nepredviđene negativne uticaje.

Ako je za projekte iz ovog zakona potrebna procjena uticaja na životnu sredinu, organ nadležan za procjenu uticaja na životnu sredinu utvrđuje obim informacija i nivo detaljnosti informacija koje treba uključiti u elaborat.

Obim informacija koje treba uključiti u elaborat iz stava 7 ovog člana je obavezujući i ne može se naknadno proširivati, osim u slučaju bitnih izmjena projekta.

Ako se u postupku iz stava 1 ovog člana ne utvrdi postojanje značajnih nepredviđenih negativnih uticaja, projekat se smatra odobrenim sa aspekta zaštite uticaja na životnu sredinu u skladu sa zakonom kojim se uređuje procjena uticaja na životnu sredinu, bez donošenja posebnog rješenja.

Ako organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine utvrdi da će projekat vjerovatno izazvati značajne nepredviđene negativne uticaje koji se ne mogu ublažiti, donosi obrazloženu odluku, koja se objavljuje na internet stranici tog organa.

U slučaju iz stava 9 ovog člana, projekat podliježe procjeni uticaja na životnu sredinu, koja se sprovodi u roku od šest mjeseci od dana donošenja te odluke.

Ako je rekonstrukcija postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora predmet postupka odlučivanja o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu ili procjene

uticaja na životnu sredinu, takav postupak ili procjena ograničava se na uticaje koji proizlaze iz izmjene ili proširenja u odnosu na postojeći projekat.

Ako rekonstrukcija solarnih postrojenja ne zahtijeva korišćenje dodatnog prostora i u skladu je sa primjenjivim mjerama ublažavanja uticaja utvrđenim u planskim dokumentima ili postupcima procjene uticaja na životnu sredinu, takvi projekti se izuzimaju od postupka odlučivanja o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu i procjene uticaja na životnu sredinu.

Ako je projekat unapređenja elektroenergetske mreže predmet postupka procjene uticaja na životnu sredinu ili postupka odlučivanja o potrebi procjene, procjena se ograničava na uticaje koji proizlaze iz izmjene ili proširenja u odnosu na postojeću infrastrukturu.

Instalacija solarne opreme na postojećim ili planiranim zgradama, infrastrukturi ili parking površinama, izuzima se od postupka odlučivanja o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu i procjene uticaja na životnu sredinu, osim ako postoje dokazi da takav projekat može imati značajne negativne uticaje na životnu sredinu.

Prevladavajući javni interes za projekte obnovljivih izvora energije

Član 11e

Planiranje, izgradnja i korišćenje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, njihovo priključenje na elektroenergetsku mrežu, pripadajuća mrežna infrastruktura, kao i sistemi za skladištenje energije, smatraju se projektima od preovladavajućeg javnog interesa i u interesu javnog zdravlja i bezbjednosti.

U postupcima izdavanja dozvola i drugih odobrenja, uključujući postupke procjene uticaja na životnu sredinu i procjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, projekti iz stava 1 ovog člana imaju prioritet.

Početak postupka izdavanja dozvole

Član 11f

Organ državne uprave nadležan za prostorno planiranje dužan je da utvrdi da li je zahtjev potpun ili da zatraži njegovu dopunu u roku od:

- 30 dana od dana prijema zahtjeva za projekte u područjima za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije,
- 45 dana od dana prijema zahtjeva za ostale projekte.

Ako zahtjev nije potpun ili nije dostavljena potpuna dokumentacija Ministarstvo u pisanoj formi obavještava podnosioca zahtjeva i ostavi mu rok ne kraći od osam dana za otklanjanje utvrđenih nedostataka i dostavljanje tražene dokumentacije.

Dan kada se zahtjev smatra potpunim smatra se danom početka postupka izdavanja dozvole u smislu ovog zakona.

Rokovi za izdavanje dozvola za postrojenja iz obnovljivih izvora energije

Član 11g

Postupak izdavanja dozvola za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora obuhvata sve upravne akte, saglasnosti, dozvole, procjene uticaja na životnu sredinu i postupke priključenja na elektroenergetski sistem.

Trajanje postupka iz stava 1 ovog člana ne može biti duže od:

- 12 mjeseci za projekte u područjima za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije računajući od dana početka postupka iz člana 11f ovog zakona;
- 24 mjeseca za ostale projekte, računajući od dana početka postupka iz člana 11f ovog zakona.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, trajanje postupka ne može biti duže od šest mjeseci za:

- projekte obnove postojećih postrojenja;
- postrojenja instalisane snage do 150 kW;
- sisteme skladištenja energije.

Organ državne uprave nadležan za prostorno planiranje koordinira postupak izdavanja dozvola za postrojenja iz obnovljivih izvora energije.

Ako nadležni organ za davanje mišljenja ili saglasnosti ne dostavi mišljenje ili saglasnost iz stava 1 ovog člana u propisanom roku, niti u tom roku obavijesti da uskraćuje saglasnost, odnosno daje negativno mišljenje, smatra se da je saglasnost, odnosno mišljenje dato, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak, osim ako je posebnim zakonom drukčije propisano.

Odredba stava 5 ovog člana ne odnosi na konačnu odluku o izdavanju građevinske dozvole koja mora biti izričita.

Odluke donijete u postupcima izdavanja dozvola i priključenja za postrojenja iz obnovljivih izvora energije objavljuju se na internet stranici Ministarstva.“

Umanjenje naknade za korišćenje distributivnog sistema električne energije

Član 3

U članu 75 poslije stava 1 dodaju se tri nova stava koja glase:

„Zajednice obnovljivih izvora energije i kupci-proizvođači koji djeluju zajednički imaju pravo na umanjenje naknade za korišćenje distributivnog sistema električne energije, srazmjerno smanjenju korišćenja distributivne mreže.

Umanjenje iz stava 1 ovog člana određuje se srazmjerno:

- količini električne energije koja se proizvodi, troši ili dijeli unutar istog dijela distributivnog sistema, i
- stepenu smanjenja opterećenja i troškova distributivnog sistema.

Metodologiju za utvrđivanje umanjenja mrežarine propisuje Agencija.“

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne“.

**U ovaj zakon prenesena je Direktiva (EU) 2023/2413 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. oktobra 2023. godine o izmjenama Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive 98/70/EZ u pogledu promovisanja energije iz obnovljivih izvora, te o stavljanju van snage Direktive Savjeta (EU) 2015/652.*

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je utvrđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Crna Gora, kao ugovorna strana Energetske zajednice, ima obavezu da postepeno usklađuje svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti energetike i klimatske politike. U tom kontekstu, Crna Gora je 2024. godine usvojila Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, objavljen u Službenom listu Crne Gore, br. 82/2024, koji je stupio na snagu 31. avgusta 2024. godine.

Revidirana Direktiva o obnovljivim izvorima energije (RED III) zahtijeva od država članica EU da podrže brže raspoređivanje projekata obnovljivih izvora energije kroz nekoliko ključnih obaveza koje države moraju:

- sprovesti koordinisano mapiranje pogodnih područja za raspoređivanje projekata obnovljivih izvora energije i prateće infrastrukture;
- odrediti područja ubrzanog razvoja obnovljivih izvora energije (PUROIE, PUROIE-renewable acceleration areas) (područja ubrzanog razvoja obnovljivih izvora energije) kao podskup mapiranih područja;
- pojednostaviti i skratiti postupke izdavanja dozvola za projekte obnovljivih izvora energije i njihove infrastrukturne projekte unutar i izvan PUROIE.

Prenošenje odredbi člana 15 i 16 RED III je završno mjerilo za zatvaranje poglavlja 15 za Crnu Goru. Slična je obaveza Republike Crne Gore koja mora odredbe tih člana prenijeti u svoj pravni poredak u skladu sa zahtjevima Plana rasta.

RED III još uvijek nije pravno obavezujući akt za Energetsku zajednicu prema Ugovoru o Energetskoj zajednici, ali je odredbe članova 15 i 16 Evropska komisija Crnoj Gori propisala kao završno mjerilo za zatvaranje poglavlja 15 (Energetika) i te odredbe moraju biti transponovane u 2026. godini.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Predloženim izmjenama i dopunama zakona uvode se nova pravna rješenja u cilju pojednostavljenja i ubrzanja postupaka razvoja projekata iz obnovljivih izvora energije, kao i unapređenja njihovog planiranja i realizacije.

U tom smislu, uvodi se institut prevladavajućeg javnog interesa za projekte koji se odnose na planiranje, izgradnju, rekonstrukciju, upravljanje i korišćenje postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, kao i za prateću infrastrukturu za prenos, distribuciju i skladištenje energije. Ovim se omogućava efikasnije odlučivanje u postupcima u kojima je potrebno izvršiti balans između javnog interesa razvoja energetike i zaštite životne sredine, uz obavezno poštovanje relevantnih propisa iz oblasti zaštite životne sredine.

Dalje, preciziraju se novi pojmovi, uključujući područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, kolocirano skladištenje energije, repowering, kao i postupak prethodne procjene prihvatljivosti (screening), čime se obezbjeđuje jasnija primjena zakona u praksi.

Zakonom se uvodi i pravni osnov za identifikaciju, kartiranje i planiranje područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje prostora, čime se omogućava sistemski pristup određivanju lokacija pogodnih za razvoj ovih projekata.

Takođe, precizira se trenutak početka postupka izdavanja dozvole kroz propisivanje rokova za provjeru formalne potpunosti zahtjeva i pravne pretpostavke potpunosti zahtjeva u slučaju nepostupanja nadležnog organa u propisanom roku, čime se obezbjeđuje pravna sigurnost i efikasno računanje rokova za izdavanje dozvola.

Poseban segment izmjena odnosi se na unapređenje administrativnih postupaka kroz koordinaciju postupaka izdavanja dozvola između nadležnih organa, određivanje jasnih rokova za postupanje i povećanje transparentnosti postupaka izdavanja dozvola za projekte obnovljivih izvora energije.

Predloženim rješenjima doprinosi se smanjenju administrativnih opterećenja, sprečavanju neopravdanog odugovlačenja postupaka i povećanju efikasnosti izdavanja dozvola, u skladu sa Direktivom (EU) 2023/2413.

Takođe, uređuju se postupci izdavanja dozvola u područjima za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, uz primjenu postupka prethodne procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa posebnim propisima, kao i jasnije razgraničenje slučajeva kada je potrebno sprovesti procjenu uticaja na životnu sredinu.

Predloženim rješenjima dodatno se pojednostavljaju postupci procjene uticaja na životnu sredinu za projekte obnovljivih izvora energije u područjima za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, uključujući ograničavanje procjene na značajne nepredviđene negativne uticaje, kao i pojednostavljene postupke za rekonstrukciju postrojenja i projekte unapređenja elektroenergetske mreže

Dodatno, uvode se posebna pravila za obnovu postojećih postrojenja (repowering), uključujući skraćene rokove za izdavanje dozvola za priključenje i pojednostavljene procedure u slučajevima kada izmjene ne utiču značajno na kapacitet ili tehničke karakteristike postrojenja.

Zakonom se uvodi i obaveza uspostavljanja sistema praćenja i izvještavanja o postupcima izdavanja dozvola, čime se omogućava kontinuirano praćenje efikasnosti administrativnih procedura i identifikacija eventualnih prepreka u njihovoj primjeni.

Takođe, propisuje se primjena načela ubrzanog postupanja i prećutne saglasnosti za pojedine faze administrativnih postupaka, osim za konačne odluke, čime se dodatno doprinosi efikasnosti postupaka.

Predložena rješenja imaju za cilj usklađivanje sa članovima 15 i 16 Direktive (EU) 2023/2413 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. oktobra 2023. godine (RED III), naročito u dijelu koji se odnosi na ubrzavanje i pojednostavljenje postupaka izdavanja dozvola za projekte obnovljivih izvora energije.

IV. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članom 151 Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore propisano je da se zakon može, izuzetno, donijeti po hitnom postupku.

Imajući u vidu značaj pravovremenog usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti energetike, kao i činjenicu da predmetne izmjene predstavljaju važan korak u ispunjavanju obaveza u okviru pregovaračkog poglavlja 15 – Energetika, postoji potreba za donošenjem ovog zakona po hitnom postupku.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo energetike i rudarstva

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o dopunama Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora

1. Definisavanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Potreba za donošenjem Predloga izmjena i dopuna zakona proizilazi iz obaveze Crne Gore, kao ugovorne strane Energetske zajednice, da uskladi svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti energetike i klimatske politike. U tom kontekstu, Crna Gora je 2024. godine usvojila Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, objavljen u Službenom listu Crne Gore, br. 82/2024, koji je stupio na snagu 31. avgusta 2024. godine.

Revidirana Direktiva o obnovljivim izvorima energije (RED III) zahtijeva od država članica EU da podrže brže raspoređivanje projekata obnovljivih izvora energije kroz nekoliko ključnih obaveza koje države moraju:

- sprovesti koordinisano mapiranje pogodnih područja za raspoređivanje projekata obnovljivih izvora energije i prateće infrastrukture;
- odrediti područja ubrzanog razvoja obnovljivih izvora energije (PUROIE, PUROIE-renewable acceleration areas) (područja ubrzanog razvoja obnovljivih izvora energije) kao podskup mapiranih područja;
- pojednostaviti i skratiti postupke izdavanja dozvola za projekte obnovljivih izvora energije i njihove infrastrukturne projekte unutar i izvan PUROIE.

Prenošenje odredbi člana 15 i 16 RED III je završno mjerilo za zatvaranje poglavlja 15 za Crnu Goru. Slična je obaveza Crne Gore koja mora odredbe tih članova prenijeti u svoj pravni poredak u skladu sa zahtjevima Plana rasta.

RED III još uvijek nije pravno obavezujući akt za Energetsku zajednicu prema Ugovoru o Energetskoj zajednici, ali je odredbe članova 15 i 16 Evropska komisija Crnoj Gori propisala kao završno mjerilo za zatvaranje poglavlja 15 (Energetika) i te odredbe moraju biti transponovane

u 2026. godini.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Predloženim propisom postižu se sljedeći ciljevi:
 - nova pravna rješenja u cilju pojednostavljenja i ubrzanja postupaka razvoja projekata iz obnovljivih izvora energije, kao i unapređenja njihovog planiranja i realizacije.
 - uvodi se institut prevladavajućeg javnog interesa za projekte koji se odnose na planiranje, izgradnju, rekonstrukciju, upravljanje i korišćenje postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije, kao i za prateću infrastrukturu za prenos, distribuciju i skladištenje energije. Ovim se omogućava efikasnije odlučivanje u postupcima u kojima je potrebno izvršiti balans između javnog interesa razvoja energetike i zaštite životne sredine, uz obavezno poštovanje relevantnih propisa iz oblasti zaštite životne sredine.
 - preciziraju se novi pojmovi, uključujući područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, kolocirano skladištenje energije, repowering, kao i postupak prethodne procjene prihvatljivosti (screening), čime se obezbjeđuje jasnija primjena zakona u praksi.
 - Uvodi se i pravni osnov za identifikaciju, kartiranje i planiranje područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje prostora, čime se omogućava sistemski pristup određivanju lokacija pogodnih za razvoj ovih projekata.
 - unapređenje administrativnih postupaka kroz uspostavljanje jedinstvene digitalne platforme (one-stop shop), koja omogućava koordinaciju između nadležnih organa, elektronsku razmjenu podataka i transparentno praćenje toka postupaka od strane investitora. Ovim rješenjem se doprinosi smanjenju administrativnih opterećenja i povećanju efikasnosti postupaka.
 - uređuju se postupci izdavanja dozvola u područjima za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije, uz primjenu postupka prethodne procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa posebnim propisima, kao i jasnije razgraničenje slučajeva kada je potrebno sprovesti procjenu uticaja na životnu sredinu.
 - uvode se posebna pravila za obnovu postojećih postrojenja (repowering), uključujući skraćene rokove za izdavanje dozvola za priključenje i pojednostavljene procedure u slučajevima kada izmjene ne utiču značajno na kapacitet ili tehničke karakteristike postrojenja.
 - Uvodi se i obaveza uspostavljanja sistema praćenja i izvještavanja o postupcima izdavanja dozvola, čime se omogućava kontinuirano praćenje efikasnosti administrativnih procedura i identifikacija eventualnih prepreka u njihovoj primjeni.
 - Propisuje se primjena načela ubranog postupanja i prećutne saglasnosti za pojedine faze administrativnih postupaka, osim za konačne odluke, čime se dodatno doprinosi efikasnosti postupaka.
 - Prelaznim odredbama utvrđuju se rokovi za uspostavljanje digitalne platforme, kao i za

sprovođenje planskih aktivnosti u vezi sa određivanjem područja za ubrzani razvoj obnovljivih izvora energije.

RED III još uvijek nije pravno obavezujući akt za Energetsku zajednicu prema Ugovoru o Energetskoj zajednici, ali je odredbe članova 15 i 16 Evropska komisija Crnoj Gori propisala kao završno mjerilo za zatvaranje poglavlja 15 (Energetika) i te odredbe moraju biti transponovane u 2026. godini.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**

- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

- Donošenje predloženog propisa Članom 15 RED III uključuje opšte zahtjeve za države članice EU da preduzmu korake koji osiguravaju, da su administrativni postupci pojednostavljeni i ubrzani, pravila koja se tiču ovlašćenja, sertifikacije i licenciranja transparentna i proporcionalna, a procedure za proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora su pojednostavljene i manje opterećujuće. Štaviše, vlasti na svim nivoima (nacionalnom, regionalnom i lokalnom) će uključiti odredbe za integraciju i uvođenje obnovljivih izvora energije u prostorno planiranje.

- Član 15a RED III reguliše uključivanje obnovljivih izvora energije u zgrade, proizvedene na licu mjesta ili u blizini. Član 15b RED III uključuje obaveze za mapiranje područja pogodnih za primjenu obnovljivih izvora energije, a član 15c RED III zahtjeva određivanje PUROIE koji osiguravaju učešće javnosti (član 15d), dok član 15e RED III zahtjeva određivanje područja za mrežnu i skladišnu infrastrukturu za integraciju obnovljivih izvora energije u elektroenergetski sistem.

- Član 16 reguliše organizaciju i glavne principe postupaka izdavanja dozvola. Pored toga, članovi 16a – 16f RED III sadrže pravila za izdavanje dozvola unutar i izvan PUROIE, pravila za ubrzanje izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta, ugradnju opreme za solarnu energiju i toplotnih pumpi, kao i pretpostavku prevladavajućeg javnog interesa za planiranje, izgradnju i rad postrojenja za obnovljive izvore energije, njihovo povezivanje sa mrežama, sama mreža i sredstva za skladištenje.

- Konačno, član 16 RED III sadrži pravila za jednostavno obavještanje o priključenju na mrežu potrošača obnovljivih izvora energije i demonstracijskih projekata.

- Bez usvajanja predloženog propisa, Crna Gora bi usporila svoj put evropskih integracija.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**

- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**

- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**

- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna**

konkurencija.

- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Direktni pozitivni uticaji primjene propisa odnose se na:
 - Bržu realizaciju projekata: Uvođenje pravila o "ubrzanju postupaka" direktno rješava jedan od najvećih problema investitora – sporu administraciju. To Crnu Goru čini atraktivnijom destinacijom za strani i domaći kapital.
 - Pravnu predvidljivost: Jasno definisani podsticajni mehanizmi i statusi učesnika na tržištu smanjuju rizik za banke i investitore, što vodi ka povoljnijim uslovima finansiranja energetskih projekata.
 - Zatvaranje pregovaračkog poglavlja: Kao što je pomenuto u prethodnom kontekstu, ovaj zakon je ključan za Poglavlje 15 (Energetika). Usklađivanje sa RED III direktivom je direktan korak ka punopravnom članstvu u EU.
 - Pristup fondovima: Ispunjavanje obaveza iz Plana rasta (Growth Plan) omogućava Crnoj Gori pristup značajnim bespovratnim sredstvima i povoljnim kreditima iz EU fondova namijenjenih zelenoj tranziciji.
 - Rešavanje konflikata u prostoru (Prevladavajući javni interes)
 - Prioritet zelenim projektima: Uvođenje koncepta "prevladavajućeg javnog interesa" omogućava državi da lakše premosti administrativne i imovinsko-pravne prepreke. To znači da se projektima obnovljivih izvora energije daje prioritet u procesima planiranja i zaštite, čime se izbjegavaju dugogodišnji zastoji u strateškim investicijama.
 - Ukratko, za državu ovo je alat za brži ekonomski razvoj i ključni uslov za političko napredovanje ka Evropskoj uniji.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti. Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore.
- Sredstva za razvoj digitalne platforme i mapiranje područja obezbijedena su kroz programe međunarodne tehničke podrške, te stoga ne zahtijevaju dodatna izdvajanja iz budžeta u ovoj fazi.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- Prilikom izrade propisa korišćena je eksterna ekspertska podrška.
 - U kontekstu zatvaranja PP 15 – energetika do juna ove godine, kao jedan od ključnih uslova za zatvaranje poglavlja prepoznata je vrlo kompleksna implementacija RED III direktive, odnosno njenih članova 15a-e i 16a-f. U skladu sa navedenim, kao zakoni čija je izmjena potrebna u hitnom roku kako bi poglavlje 15 bilo zatvoreno u skladu sa planovima Vlade mapirani su:
 - Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora
 - Zakon o izgradnji objekata
 - Zakon o uređenju prostora
 - Pored navedenih zakona, neophodno je usaglašavanje i za četiri podzakonska akta i to:
 - Uredba o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu
 - Pravilnik o načinu izrade, sadržini i ovjeri tehničke dokumentacije za građenje objekata
 - Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije
 - Pravilnik o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada
 - Međuresurne konsultacije obavljene su sa ministarstvima nadležnim za predmetne propise. Usvojeni su i usaglašeni komentari dobijeni od predmetnih organa koji su bili u skladu sa EU regulativama i iste su transponovane u ovaj Predlog propisa.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Revidirana Direktiva o obnovljivim izvorima energije (RED III) zahtijeva od država članica EU da podrže brže raspoređivanje projekata obnovljivih izvora energije kroz nekoliko ključnih obaveza koje države moraju:

- sprovesti koordinisano mapiranje pogodnih područja za raspoređivanje projekata obnovljivih izvora energije i prateće infrastrukture;
- odrediti **područja ubrzanog razvoja obnovljivih izvora energije (PUROIE, PUROIE-renewable acceleration areas)** kao podskup mapiranih područja;

- pojednostaviti i skratiti postupke izdavanja dozvola za projekte obnovljivih izvora energije i njihove infrastrukturne projekte unutar i izvan PUROIE.

Prenošenje odredbi člana 15 i 16 RED III je Closing Benchmark za zatvaranje poglavlja 15 za Crnu Goru. Slična je obaveza Crne Gore koja mora odredbe tih članova prenijeti u svoj pravni poredak u skladu sa zahtjevima (Growth) Plana Rasta.

- Kao glavni indikatori za mjerenje ispunjenosti ciljeva mogu se koristiti:
- Sprovedeno koordinisano mapiranje: Postojanje definisanih i mapiranih područja koja su pogodna za razvoj projekata obnovljivih izvora energije i prateće mrežne infrastrukture.
- Određivanje PUROIE područja: Uspješna identifikacija i formalno proglašenje specifičnih "područja ubrzanog razvoja obnovljivih izvora energije" (renewable acceleration areas) kao prioritarnih zona unutar širih mapa.
- Stepjen pojednostavljenja i skraćivanja procedura: Mjerljiv napredak u efikasnosti izdavanja dozvola. To podrazumijeva kraće rokove i manje administrativnih prepreka za infrastrukturne projekte, kako unutar tako i izvan pomenutih PUROIE zona.
- Usklađenost sa mjerilima za zatvaranje poglavlja (Closing Benchmark): Potpuna implementacija članova 15 i 16 RED III u nacionalno zakonodavstvo, što je direktan uslov za zatvaranje Poglavlja 15 i ispunjavanje obaveza iz Plana rasta.
- Ukratko, mjeriće se geografska definisanost (mape i zone) i administrativna efikasnost (brzina dozvola) kroz zakonski okvir koji zadovoljava kriterijume Evropske unije.
- Za monitoring i evaluaciju primjene propisa biće zaduženo ministarstvo nadležno za poslove energetike.

Podgorica, 07.05.2026. godine

mr Admir Šahmanović
MINISTAR